

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amennyiben a kifizetés visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A földbirtok proletárja.

Annak a sajátságos társadalmi irányzatnak, amely az osztálygazsággal ellentétben a földi javakban jóformán csak a társadalom legértékeltenebb rétegeit akarja részletetni, amely nem vesz tudomást a magyar értelmiség nap-nap után növekvő nyomoráról, hanem két szobás villákat épít alföldi kubikosok részére, már is meg van egy áldozata: a gazdatiszt. Soha Magyarországon annyi kenyérszűcs gazdatiszt nem volt, mint mostanában. A földbirtokosok egymásután undorodnak el a birtok kezeléstől s vagy kiadják azt bérbe, vagy pedig rábizzák egyik-másik modern rablólovagra, amit köznyelven parcellázó valaminek (bank, fiskális, mérnök: egyre megy.) neveznek, ha aztán ilyen modern rablólovag veszi kezelés alá a birtokot, annak a vége sirás, jajgatás, fogcsikorgatás, de mindennek fölött az, hogy egyik-gazdatiszt állás nélkül marad s mehet a maga szakképzettségével legjobb esetben műtrágya vigécnek, vagy vármegeyei dijnoknak.

Ez a helyzet Magyarországon. A társadalmi irányzat elsorvaszt lassankint egy művelt középosztálybeli réteget, amelynek nagy történelmi és gazdasági múltja van s amely a kenyérhez való jogot egye-

temi nivóju kiképzetés árán szerzi meg. Sajnos, sem a tradíció, sem a multbeli érdemek, sem pedig a jövőben erre az osztályra váró nagy feladatok a pusztulás folyamatát nem tartóztathatják fel, mert ezidőszert az állam nem ér rá törődni a gazdatisztok sorsával. Ezzel szemben még a terézvárosi demokraták is szinte követelik, hogy a magyar mezőgazdaság térjen át az intenzivításra, hogy a magyar mezőgazdaságba vigyék belé a modern szellemet, a haladást: azokról azonban megelégedkeznek, akik e haladásnak ősidőktől fogva faklyavivői voltak.

Pedig olyan kevés az, amit a gazdatisztok kérnek. A közelmultban került ismét napvilágra egy, a földmivélsügyi miniszteriumhoz intézett kérvény s ebből látjuk, hogy a gazdatisztok nagyon is számoltak a mai demokratikus irányzattal és korántsem követelik azt, hogy a szertelen birtokfeldarabolásoknak gát vessenek, hanem mindössze azt kéri, hogy a telepítés és parcellázás fölött az állam gyakoroljon felügyeletet s így jövőben a parcellázások ne legyenek népnyzó bankügyletek, hanem az egészséges birtokmegosztásnak az előmozdítói. Kéri a többek között azt is, hogy a parcellázási műveletek alkalmával úgy, amint azt egy időben az állam tényleg

tervezte, az apró birtokok közé ékeljenek be példaadó középbirtokokat is. Hiszen úgy is siratjuk a középbirtokos osztály pusztulását.

Valamiképen fel kellene tehát támasztani azokat az ősi verandás kuriákat, amelyek felé bizalommal tekintett a legszegényebb ember is, nem úgy mint a nagyurak kastélya felé, amely a szürdalmányos atyafiak előtt legfőbb képviselőválasztások idején tud kinyitni. Természetesen ezeket a középbirtokokat azok kezére kell juttatnunk, — s ez volna tulajdonképpen egyetlen kérelem, ami a gazdatisztok érdekében való — akik a példaadó birtokkezeléshez értenek, akik részint egynéhány iskola elvégzése, részint hosszas gyakorlat után sajátítják el a modern gazdálkodást.

Szerény kérelem biz' ez nagyon. De vajjon kitelhetik-e valamilyen követelésfete egy olyan társadalmi osztályból, amely nap-nap után a legnagyobb aggodalommal van eltelve jövő sorsa iránt. A gazdatiszt helyzete földesurával szemben amúgy is bizonytalan. Alkottak ugyan ezelőtt 10 esztendővel valamilyen gazdatiszti jogviszonyt szabályozó törvényt, de hát ez még «tervezet» korában is rossz volt s a törvényhozási tárgyalások közben annyira kireperálták, hogy azóta a magyar

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az új jövevény.

— Léon Frapier. —

Egy nagyon finoman, de kissé kopottan öltözött ur egy gyermeket vezetett a kezén az iskolába, a Platriers negyed felé.

— Madame, — szól az igazgatónőnek — kegyes figyelmébe ajánlom fiamat, a neve: André Palmert. Kissé rosszul van írva az anyakönyvi kivonatban. Kérem, ne bocsássa őt soha egyedül haza; vagy a feleségem vagy a bonne utána fog jönni minden nap.

Az új jövevény egy szép, öt esztendő fiúcska, hosszú, göndör szőke hajjal és kék szemekkel. Öltözte nagyon sikkes, de itt-ott ügyes kezek már megjavították az apró szakadásokat.

Először életében megy iskolába s nincs zavarban miatta.

— Milyen nagy terem ez! — mondja.

Az osztályban Bord kisasszony fogadja s maga melé ülteti a bureau szomszédságába. Okos rendszerrel dolgozó hölgy ez, a ki elő-

ször kis tanítványa jellemével akar megismerkedni.

Hogy a gyermek szívet megnyerje, arra nem csak nagy asszonyisága és fiamon érzeke, de szép szemei, tiszta homloka is nagyban hozzásegítik. Komoly, kedves hangja azt a benyomást kelti a gyermekben, mintha úgy bána vele, mint egy felnőttel s ez hizeleg a kis ember hiúságának. A kis André azonban felülről lefelé néz rá, ha ez lehetséges egy kisebb gyermeknél egy nagyobb szemben.

— Hogy hívják? — kérdi a kisasszony.

— Palmert Andrásnak. Maga a legszebb itt, az egész iskolában — mondja a fiú.

Megtörtént: a gyermek meg van hódítva. Most már egész barátságos hangon folytatja a nevelőnő, szinte társalogni:

— Es a papa mivel foglalkozik?

A fiú nyomatékkal felel:

— Játszik a löversenyeken, kisasszony.

A kisasszony arca mozdulatlan marad.

— Már régen itt lakaak a szüleid a közelben?

— Nem, azelőtt a Quartier de L'Etoileban laktunk. Nagy lakásunk volt és szobalányt tartottunk.

— A mostani lakás kisebb?

— Oh, persze! Két kis szoba a negyedik emeleten.

— Hát akkor hol lakik a szobalány?

— Már nem tartunk szobalányt. Mama, az mama, amíg a kabát és a kalapja rajta van, azután pedig ő a szobalány, mikor hajadon fővel van és kötényben.

— Es az Etoile-quartier előtt merre laktatok?

— Montmartrebán, már nem emlékszem az utca nevére. De egy napon Tété-en Lard elsőnek jött be s akkor a totalizátor tizre tizenkétszáz frankot fizetett. Mi őt louist tetünk rá s aztán átköltöztünk.

— Mit tudsz már? Tudsz írni?

— Irni nem tudok, de tudok lovakat és autókat rajzolni.

— Ha neked egy táblát adnék, leülhetnél szépen egy asztal mellé és aztán lemásolhatnád azt az írásmintát, amit eléd teszek.

— Nem, nekem nem kell a maga táblája. Niacs kedvem dolgozni. Niai, mi az ott, abban a selyempapirosban?

— Ab, te nagyon kíváncsi vagy. De ha

Diósy Soma

cimfestő, zománc-tábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

gazdatiszti kar érdekeit képviselő országos egyesület minden esztendőben legalább 2-3 kérvényt nyújt be az illetékes miniszteriumhoz hogy a törvényt vagy módosítsák, vagy helyezték hatályon kívül. Erre sem igen reagálnak felül. S éppen ezért a gazdatisztek már is régen bele-törődtek abba, hogy a földbirtokossal való viszony az bizonytalan fog maradni. Amde a kurtán-furcsán való elcsapásnak bizonyos ideig meg volt az az ellenszere, hogy a gazdatiszt esetleg más birtokon kaphatott állást, ahol jobban megbecsülik képességeit. Most azonban ez a reménységük is tűnőfélben van. Hiszen maholnap alig akad földbirtok, amelyik gazdatisztet alkalmazni tud, vagy akar. Így tehát a gazdatisztek részére tényleg nem marad más, mint bizakodni abban, hogy ha minden kötél szakad, a rokonság csak szerez egy megyei díjnoki állást, ami éppen elég az éhenhaláshoz. Nagyon jó volna tehát, ha a magyar társadalom figyelme nemcsak a hangosan kérő hivatalnokságra fordulna, hanem gondolna a földbirtok proletárjára: a gazdatisztekre is és támogatná őket törekvéseik megvalósulásában.

Pártvezérek nyilatkozata Tisza le-veléről. Az ellenzék vezérei alább szólnak meg Tisza aradi leveléről. A nyilatkozatok itt következnek:

Gróf Andrássy Gyula: Minthogy a szombati Magyar Hírlapba úgy is írtam cikket az erős akról, nem tartom érdemesnek Tisza levelére válaszolni.

Gróf Zichy Aladár: Tisza hosszú levelében újat nem mond. Aki észjárását ismeri, irányával eleve tisztában lehetett. Hatása az

ellenzékre csakis provokáció lehet. Meglep, hogy saját többségének — hiszen ő ma annak irányítója — programot nem ad és így a munkapárt a legfontosabb kérdésekre néve még ma is programm híjjával van.

Mezőssy Béla: Tisza ugrai levele megbukatta a szabadpártot, a geszti szöveget a nemzeti munkapártot fogja eltemetni.

A keresk. kamara 3000 koronája.

Megsemmisített városi határozat.

Január hó folyamán, mikor a város költségvetését tárgyalták, a törvényhatósági bizottság nagy vita után kihagyta a költségvetésből a kereskedelmi és iparkamara fenntartására előirányzott évi 3000 koronát. A törvényhatóságnak ez a szűkeblősége a kereskedő és iparos világban nagy visszatetszést szült, mert mindenki tudta, hogy e segély megvonása által a kamara fenntartóinak eddig is nagy terhe fog növekedni.

Vizont a város azzal indokolja eljárását, hogy a kamara ma már annyira megerősödött, hogy a 3000 koronás segély nélkül is fenn tudja magát tartani. A városnak pedig ez a 3000 korona más kiadások fedezésére szükséges.

A kereskedelmi kamara nem nyugodott bele a város határozatába, hanem megtelebezte a belügyminiszterhez. A felebbezésre tegnap érkezett le a belügyminiszter döntése. A miniszter a város határozatát megsemmisítette.

Az érdekes leiratban a miniszter nem tartja helyesnek a város ily irányban szűkmarkuságát. De méltánytalannak is találja a határozatot, mert a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara az egész ország területén a legkisebb.

Egyetlen egy vármegye területére terjed ki és tulajdonképpen a fentartói Nagyváradról telnek ki.

A két törvényhatóság területéről befolyó illetékek egyáltalán nem elegendők ahhoz, hogy egy ily nagy fontosságú intézkedést lehessen fenntartani belőle. Méltánytalan tehát, ha a város e 3000 korona megvonásával a kamara intenzív munkájának vetne gátat. Különben is annak idején, mikor Nagyváradon a kereskedelmi és iparkamara megalakult, az alakuláskor a város évi 3000 koronás támogatását rendszeres támogatásként adta meg és ez a segély képezte a kamara egyik alapját.

A belügyminiszter a fentiek alapján megsemmisíti a törvényhatóság határozatát és utasítja, hogy vegye újra tárgyalás alá a segélyezés dolgát és jól tontolja meg az új határozatot.

A miniszter döntése meglepetést keltett a városházán, mert eddig hasonló határozatot nem semmisített meg a miniszter. A segélyezés dolgával a jövő évi költségvetés tárgyalásakor foglalkozik a törvényhatóság. Ez azonban nem lesz hátrányára a kamarának, mert a segély megtagadása csak 1913. évre szólna, tehát addig még megfogja kapni a kamara a segélyt.

Törökország katasztrófa előtt.

Ultimátum a szultánnak.

Konstantinápoly, július 19.

A tisztek ligája ultimátum után követelte Mahmud Sefket elmozdítását. Erre a Seid-kabinetnek tíz nap határidőt adott. Ez a terminus tegnap járt le.

A djakovai és konstantinápolyi hadtestek parancsnokai abban egyeztek meg, hogy az

- Nem.
- Nem is néz oda?
- Nem.
- De az előbb Tricotra nézett.
- Igen az a fiu nekem tetszik.
- Es én?

A kisasszony nem válaszolt.

— Oh, oh, milyen unalmasak az asszonyok, mikor duzzogni kezdnek! Hé, ohé, Tricot! Akarsz velem barátságot kötni? Van itt egy makacs kisasszony. Irjátok fel a táblára, hogy mindenkinek barátságban kell lenni egymással. Es te, Tricot, szereted ezt a kisasszonyt, akinek olyan arca van, mint egy szobornak? Ah, szereted? En gyűlölöm, igazán gyűlölöm. Már nem is néz rám, már tén azt se tudja, hogy itt vagyok mellette... Es most sirni szeretnék, mert én még egész kicsike vagyok... és el vagyok veszte, nincsen senkim, ha ő haragszik... Hát tudhattam én? Azt mondja »Ah! és elfordítja a fejét. Es akkor egyszerre olyan hideg lesz itt, mintha már elment volna... Egy kicsit kigunyoltalak, kicsikém, de nem rosszaságból, ne haragudj, ne csinálj olyan szemeket, mint ő és igazán szeretlek tégedet, kis Tricot! Az ember kénytelen minduntalan a kisasszony felé fordulni s úgy nézni, mint

nem akarsz hallani a tábláról, talán eltogadod ezt a darab kenyeret?

— Igen, kisasszony. Éhes vagyok nagyon. Oh, köszönöm...

— Örülök, hogy éppen éhes vagy.

— Tegnap este papa későn jött haza a futtatásról s elfelejtett ebédet hozni. Mama meg tulságos fáradt volt arra, hogy most fússon a hozzávalók után. Én elmentem, volna, de papa rám kiáltott, hogy hallgasak s így ebéd nélkül fekdűtünk le. Es ma reggel csak egy korty kis üres tejet kaptam. Tudja kérem, hogy ez a kenyér nagyon jó?

— Most, hogy már nem vagy éhes, fogadni merek, hogy a véleményed is megváltozott a tábla iránt. Nézd: minden tanítványom irni tanul.

— Ugy, hát irni kell? Ez a fő?

— Ez a fő,

— Hát adja ide azt a táblát. Megpróbálom.

— Es ha jól lemásolod, a mit magad előtt látsz, jó kalkulust kapsz.

— Ah, a maga iskolájában is lehet valamit nyerni? Akkor én is úgy csinálom, mint papa: a Táblára teszek...

— A szünet kezdődik. A kisasszony az ud-

var felőli oldalra huzódik, hogy jobban figyelhessen. Az új tanítvány mellette marad, a két-száz gyermek zsvajgása kissé zavarba hozza s megingatja a saját erejébe vetett hitet a világgal szemben.

— André, te nem akarsz játszani menni?

— kérdi a kisasszony.

— Nem. En ezekkel a fiukkal nem játszom, tulságosan csunyak. Ez a nép és mi a felső tizezerből valók vagyunk. Ugyebár, kisasszony?

— Nem értem. Minden gyermek egyforma.

— Dehogy. Van például egy csomó leány, a kinek egészen rövidre van vágva a haja, én nekem meg fiu létemre egész hosszú hajam van.

— Ah!

— Es ezek a fiuk milyen ügyetlenek és csunyak!

— Ah!

— Nézze például azt, akit a többiek Tricotnak neveznek! Milyen nevetséges rongyos mellényével és öregasszonyos arcával. Ez a legcsunyább minden gyermek között. De miért nem nevet rajta? Nevessen.

— Nem.

— Es nem is beszél?

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság” kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálok ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság» kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsialomás.

albánokkal önhatalmúlag békét kötnek. Erről értesítették a mitrovicai divízió parancsnokát, aki rögtön csatlakozását jelentette.

E három hadtest tisztjei a béke megkötése után táviratot menesztettek a szultánhoz, melyben a befejezett tényről értesítik és követelik a Said-kabinet lemondását és az ifjútörök komité feloszlását.

A Jildizből azt kérdezték, hogy kik a távirat küldő tisztjei. Erre válaszul kétszáz aláírást küldtek a szultánhoz. Ekkor érintkezésbe lépett az udvar az üszkübi és adrinopoli hadtestparancsnokkal. Mindkettő a helyzet tarthatatlanságát hangsúlyozta és abbéli félelmüket, egyben intelmüket hangoztatták, hogy egy esetleg Konstantinápoly ellen való vonulást nem tudnának megakadályozni.

A kormány a hadsereg feletti uralmát elvesztette. Nagyobb vaszély elkerülése végett a komité kormánynak mennie kellett. Új ifjútörök kabinetéről szó sem lehet. Ha ez mégis bekövetkezne, akkor a hadseregben nyílt lázadás törne ki.

Harc a Dardanellákon

Konstantinápoly, július 19.

Reggeli fél kilenc órákor az olasz hajóraj Beikromta mellett támadást intézett a Dardanellák ellen. A tüzelést viszonyozták. Két cirkáló elsüllyedt.

Bilinsky a királyné

Ischl, július 19.

Lovag Bilinsky Leo dr. közös pénzügyminisztert ő Felsége a király ma délelőtt tizenegy órákor külön kihallgatáson fogadta.

— Gyere, kis Tricot ide hozzám, én velem. Mademoiselle!

— Mit akar, monsieur André?

— En nagyon szeretem Tricot és a többieket is.

— Ah, jól van. Nem csodálkozom rajta; gondoltam mindjárt, hogy te is csak olyan kedves fiu vagy, mint ők.

— Mondd csak, kisasszony, ha elmegyek velük játszani, akkor rám is fogsz nézni?

— Igen.

— Ugy mint azelőtt?

— Igen.

— Hé, hé, fiuk! Gyertek menjünk játszani! Játszunk lovasdit, Tricot!

Majd másbn kezdenek; az új jövevény a farkas s egy csomó kutya kergeti nyomon. André szalad, több vére van, mint a fiuknak s minduntalan megmenekül. De futásközben is egyre azt figyel, vajjon nézi-e őt a Mademoiselle. Egyszerre félrefordul az s a fiu csodálkozva megáll. Ez a veszte. Mindjárt megfogják.

De most találkozik a tekintetük; a fiu elfelejtkezik a védelemről s kitérja a karjait.

Azonban a Mademoiselle tekintete a fiuknak is parancsol. A feldühödött farkas nem kap vérszomjasan a farkas után, hanem megáll; s most az üldözött vad és a kutyák barátságosan és vidáman dörzsölik egymáshoz arcaikat.

Finta Sándor kiállítása.

Látogatás a szerkesztőségben.

Idős, egyszerű, beültött fejű, szenvedéstől szántott arcú nő látogatott meg bennünket tegnap a szerkesztőségben. Halkan kopogott, aztán reszkető kézzel nyitotta be az ajtót.

— Kérem ezt az ívét hozlam, tessék sziveskedni a lapban közölni.

Atvettük az írást, csak ekkor tudtuk meg, hogy látogatónk a rab művész édesanyja, özv. Finta Sándorné.

Kíváncsian vettük körül az egyszerű asszonyt és megkezdtük az újságírók módja szerint az interjúvolást. Az első kérdésünkre megállapíthattuk, hogy az öreg néni nem tudja az ő egyszerű lelkével felfogni, hogy az ő fia művész ember, aki ha kellő támogatásban részesül, ki tudja hova, fogja kinőni magát.

Ez az egyszerű asszony csak azt tudja, hogy az ő fia el van fogva, egy éve van még, aztán szabad lesz, amikor majd sok pénzt fog neki és legkisebb gyermekének keresni. Nem a művészi értéket látja fiában, csak a pénzkereső embert és csodálkozik rajta, hogy még a börtönből is tud kenyeret keresni számukra.

A fia műveiről úgy beszél, mintha p. u. virágcserepek lennének. Elmondja Fintáné, hogy most már minden megérkezett Szamosujvárról. A Lakatos-utca 5. szám alatti házikó valósággal tele van halmozva a különböző művekkel. Megérkezett a Kossuth-szobor is, csak össze kell állítani. Az összeállítás pár napot fog igénybe venni és akkor a közönség Fintának ezt a legutolsó művét is meglekintheti.

A Nagyváradra küldött tárgyakból kiállítást, illetve vásárt rendez a rab művész édesanyja, a kiállított tárgyak minden darabja eladó. A vásárról a következő sorokban értesíti Fintáné a közönséget:

Özv. Finta Sándorné fia, Finta Sándor munkáiból állandó vásárt rendez. Eladók: bronzszobrok, plakettek, terakották, gipszöntvények, festmények, rajzok. Arak 5—200 koronáig. Elefáncsont plakettek, márványfaragványok, fafaragások, tervvázlatok, nagyértékű fafaragások, vésések, amatőröknek kiváló alkalom.

Lakatos-utca 5. szám. A megvásárolt munkák azonnal elvihetők.

Mikor átvettük Fintánétól a fenti sorokat és elbucszott tőlünk, egyszerre örömpreső hanggal fordul vissza:

— Igen, a fiamat 20-án itt fogják kereszttől vinni. Nagyváradon lesz egy fél óráig.

— Csak egy félórát?

E kérdésünkre ismét az a buskomor asszony állott előttünk mint előbb, egy mély sóhaj tört ki kebeléből, aztán leverten mondta:

— Igen csak egy fél óráig.

— Csakugyan nem lehetne elengedtetni ezt az utolsó évet?

Szomoruan rázta a fejét.

— Nem lehet. Azt modják nincs keresete

... Nincs keresete kérem és most is a börtönből megkötözött kezekkel is ő keresi nekünk a kenyeret. Hát még akkor... akkor... Ezzel két öreg könnycseppet törölte le barna arcáról.

Aki halottakat biztosít

— Uj fajta család. — Az ügynök ur szakála. — Hamis nevek. —

A hirtelen meggazdagodás vágya, a túrelmetlen pénzéhség megint produkált egy rendőrségi tragédiát. A szinpadra felszökik egy szomorú arcú, sötét tekintetű ember, egy-két napig még gesztikulál, hadonászik, aztán valatási jegyzőkönyvek hosszú fekete sorokban fogják megörökíteni terveit. Egy ember megint vakmerő volt. Egy családos, nyugtalan életű ügynök, aki lavirozni akart a becsület és becsutenség között addig, amíg eljutott volna az első százezerig. Mindjárt az apró száz koronás családoknál megbotlott s így megakadályozták, hogy tovább üzze kisdéd játékait.

A rendkívüli ügyességgel keresztül vitt családok egészen új módszert árulnak el s végrehajtójuk nehéz fáradtsággal igyekezett megóvni a külszint s elkerülni a leleplezést. Valószínűleg egyedül működött s ha voltak munkatársai, akkor azok más társulatoknál manipulálhattak. Különböző is maga a foglalkozási ág — biztosítási ügynök — olyan szabad és tág terület, hogy ezen a legkalandosabb természetű és jellemű emberek élnek s amelyen száz és egy mód kínálkozik, biztat arra, hogy az ember a pénz után fusson.

Az egyik jó hírű biztosítási társaság ügynöke volt K. J. Született ügynök, aki valóságos rabulisztikával dolgozik, alapos rábeszélő képességgel rendelkezik s megnyerő külseje van. A társaság nem csak hogy biztos, de kitűnő jövedelmet nyújtott ügynökének, aki igen sok kötést szállított a társaságnak. Meg is voltak vele elégedve s külön szép osztalékban is részesítették minden évben.

A manipulációk

K. J. azonban nem elégedett meg a rendes keresetével. Elni akat s a kávéház s a nyári fürdőzések sokba kerültek. Az idén is kellett a pénz s a jövedelme nem bírta az ilyen luxust. Még júniusban megkezdte tehát a pénzszerzést. Eddig még csak öt esetet tudunk, ami azonban elég arra a következtetésre, hogy több is volt.

Az ügynök ugyanis olyan biztosításokat csinált, amelyeknél a biztosított személy vagy nem is élt soha, vagy pedig élt valamikor, de már régen meghalt. Az ilyen kötések aztán vagy elestek, vagy pedig ő maga annyira ügyesen elsimitotta az ügyet, hogy a társaság nem okolhatta őt a kárért.

Hirtelenében öt kötést mutatnak fel, amelyek hamisak. A kötések egyike Waldmann Jenő névre szól. Ez az ur a kötvényben bajontai lakosnak van feltüntetve s a biztosítási összeg 5000 korona.

**A legújabb
nyári czipő újdonságok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687**

Mikor azonban a társaság kiküldötte a kötvényt, az vi-szaérkezett Bajontáról, hogy ott ilyen nevű egyén soha nem is lakott és nem is lakik.

A titkár megkérdezte az ügynököt, aki hebegett valamit.

— Kérem, engem becsaptak, én nem tehetek róla.

Az eset nem tűnt fel gyanusnak, mert a bizalom nagy volt az ügynök becsületességében. Azonban az első után jött a többi és az egyik vesztét okozta a vakmerő embernek.

Igy kötött biztosítást a társaság nevében Izrael Béla urral, aki már nem él. Ezt 4000 koronára biztosítottal Hasonlóan járt el a Guttman József nevével. Ennél újra fenyegette a leleplezés veszedelme, ámde segített magán.

Ugyanis, mikor eljött a fizetési terminus, akkor persze a Guttman bácsi nem jelentkezett, hogy fizessen. Az ügynök roppant szorult helyzetbe jutott s ekkor — mivel nem menekülhetteit másképp — a sajátjából fizette ki az esedékes összeget. A Guttman neve alatt tette postára.

En nem biztosítottam.

Folytonos izgalom és félelem között kötötte így a biztosításokat. Azonban egy elnézés folytán a múlt héten egy olyan egyént biztosított, aki él és jól ismeri a társaságot.

Ezt a biztosítást már zavarokkal kezdte. Mert amint az ismeretes, minden életbiztosításhoz orvosi bizonyítvány szükséges. O ezeket az orvosi bizonyítványokat úgy szerezte meg, hogy beállított az orvoshoz és azt mondotta:

— En kérem (mondjuk) Guttman József vagyok. Biztosítani akarom magam és szükségem van egy orvosi bizonyítványra. A doktor ur honoráriumát megkapja a társaságtól.

Szóval a biztosítandó egyén helyett mindig ő jelent meg az orvosoknál s a társaság szépen kifizette mindanyiszor a vizsgálati díjat, ő pedig kapta a biztosítási összeg után járó százalékát.

Most legutóbb bejelentette, hogy Katz Ignác akarja magát biztosíttatni.

— Helyes, mondotta a titkár. Majd dr G. M. orvos ur megvizsgálja.

Az ügynök hevesen tiltakozott:

— Nem! . . . Mért éppen dr G. M. Tessek megengedni, hogy dr G. S. vizsgálja meg Katzot.

— Jól van kérem. Hiszen ez mellékes.

Es így dr G. S.-hez ment az ügynök ur Katz Sándor képében. Hogy pedig nem akart dr G. M.-hez menni, annak az az oka, hogy ezt az orvost személyesen ismerte.

Azonban így is utolérte veszte. Ugyanis dr G. S. pedig a szóban lévő Katzot ismerte.

Mikor aztán beállított hozzá, meglepetéssel kiáltott föl:

— Enyje Katz ur, hát feketére festette a szakálát.

T. i. szegény ügynök arról megfélekedezett, hogy Katznak szőke szakála van.

Az orvos kiállította a bizonyítványt, az ügynök fölvette a biztosítást és a pénzt. Néhány nap múlva aztán jelentkezik Katz, hogy mit akarnak vele, hiszen ő még csak nem is beszélt a társaság ügynökével s ezé ágában sincs biztosítani magát.

A hivatali helyiségben véletlenségből sz-

szetalálkozott a két ember: Katz és az ügynök.

A dolog kipattant. A titkár el akarta azonnal bocsátani az ügynököt, de az egy kétségbeesett hangú levélben azt ígérte, hogy mindent rendez, csak adjon prolongációt.

Még egy eset.

Ezt meg is kapta. S úgy két nap múlva már jelentkezett egy másik ur, akivel azóta kötött ügyletet. Erre aztán a társaság titkára nyomban megtette a bűnvádi feljelentést.

A rendőrségen Jánossy Gyula főkapitány-helyettes, a bűnügyi osztály vezetője vette át az ügy lebonyolítását. Elrendelte a nyomozást s lehet, hogy még a mai nap folyamán letartóztatja a bűnös ügynököt.

Károly Albert főherceg Budapest. Károly Albert főherceg tegnap Budapestre érkezett, hogy az örékényi katasztrófális robbanásnak a 17. sz. helyőrségi kórházban ápolt sebesültjeit meglátogassa. A főherceg a megsebesült katonáknak cigarettával kedveskedett és örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a gyógyulásuk kellemesen halad. Lovag Forster ezredorvosnak elismerését és köszönetét fejezte ki a betegek lelkiismeretes ápolásáért. A főherceg inkognitóban időzött Budapestben és este ismét visszatért Orkényre.

496 részeg munkás jegy nélkül akart utazni.

Riadalom a nagyváradai pályaudvaron.

Tegnap délelőtt nagy konsternációt keltett a nagyváradai állomásfőnökségen az a komádi hír, hogy egy vonaton 496 arató munkás indult el, akik valamennyien részegek és nincs jegyük. A pályaudvaron attól tartottak, hogy a részeg munkások garázdálkodni fognak.

A főnökségről azonnal telefonáltak a rendőrségre, ahonnan Egely Lajos rendőrkapitány vezetése alatt lovas és gyalogos rendőrök vonultak ki. Így várták a Komádi felől érkező vonatot, amely csakhamar meg is érkezett.

Még mielőtt a vonat megállt volna, már hallatszott a munkások vad ordítása. 496 oláh munkás egy csomóban! . . . El lehet képzelni, hogy micsoda éktelen, fülreperesítő bögést vittek véghez s még hozzá valamennyiben dolgozott a szesz.

Egely kapitány hozzáfogott a terhes munkához: leszállította az egész hadsereget. Es itt nem hagyhatjuk szó nélkül azt a rendezetlen állapotot, ami itt uralkodik az állomás környéken. Az emberben fellázad minden jóérzés annak láttára, ami itt rothad és büzlök az állomás háta mögötti kőkerítés tövében. Ide heveredik ugyszólván mindennap vagy 200—300 munkás, itt töltik az éjszakákat, ha nem utazhatnak azonnal tovább. Es most tessék elgondolni, hogy egy kulturvárosban éppen a pályaudvar közelében, ahol annyi művelt ember megfordul, ott szégyenkezik a járdától pár méternyire a sok emberi hulladék, rothad a szemét . . . Ordító büne ez a rendőrségnek s ha ez ellen nem tesznek hamarosan valamit akkor igazán megérdemlik, hogy emiatt bármit is ráfogjanak. Mert éppen ott nincs tisztaság, ahol leginkább kellene.

Erre a kritikus helyre hajtották tegnap is a munkásokat. Kiderült, hogy a Schwarz fele uradalomban arattak s egész éjjel ittak. Nem mert nekik senki sem ellentálni Komádiban, mert éles kaszákkal hadonásztak.

Az összehajtott munkásokat itt őrizte 15 lovasrendőr délután 3 óráig, amikor jelentkezett egy gazdatiszt, aki elmentette a viteldij

kérdését, úgy hogy délután 4 órakor a munkások már tovább utazhattak. Minden esetre súlyos meggondolatlanság volt a Komádi állomástól, mely egyáltalán felengedte a részeg csapatot. Szerencse, hogy ide érve már valamennyire kijózanodtak, mert könnyen megeshetett volna, hogy a részeg emberek rátámadnak a vasutasokra.

UJDONSÁGOK.

Évzáróünnepély

a hadapródiskolában.

A nagyváradai hadapródiskolában tegnap tartották meg az évzáróünnepélyt. Az ünnepély reggel vette kezdetét szent misével, melyet Széchényi Jenő kanonok celebrált. A szent mise után az ünnepély számai következtek melyek a déli órákig tartottak. Délben ebéd volt, melyen a tisztikar számos tagja vett részt. Az ünnepélyre Nagyváradra érkezett Hemringer tábornok, aki megérkezése után fogadta a tisztikar üdvözlését, majd az intézetet tekintette meg, ezután matiné volt, melyen a növendékek több ének és szavaltat számmal szerepeltek. Igen nagy sikert aratott Nagy Barna, aki a Magyar dal című melodramát adta elő. Matiné után a díjakat osztották ki a sport, torna és vívás győzteseinek. Az ünnepély szorosán zártkörű volt. Délután az I. és II. éves növendékeket szabadságot látk.

* Debrecen kilencmillió kölcsön.

Debrecen város az egyetemmel kapcsolatos építkezésekre, nagy kölcsönt akar felvenni. A város tanácsa összeállított egy kimutatást, a mely szerint különféle szociális és kulturális létesítményekre kerek 60 millió koronára van szüksége. Tegnap a város törvényhatósága Kovács József polgármester elnöke alatt tartott rendkívüli közgyűlést, a melyen felhatalmazták a tanácsot, a 60 millió jelzálogkölcson felvételére. A törvényhatóság ezenkívül feliratot intéz Teleszky János pénzügyminiszterhez, hogy terjesszen a képviselőház elé törvényjavaslatot közszégi kötvények kibocsájtásáról, mert a szükséges kölcsönt, ha a város 120 milliót érő ingatlanára nem tudná megszerezni, így venné fel.

* Prokopp világbajnok megérkezett.

Inpozáns fogadtatásban részesítette a Magyar Olimpiai Bizottság ifjabb Prokopp Sándort, a BEAK tagját és a céllovászat világbajnokát, aki tegnap délelőtt tíz órakor a nagyszámu várakozó közönség harsány éljenzése közben érkezett vissza Budapestre. A nyugati pályaudvaron, melyen a sportegyesületek képviselőin kívül társadalmunk számos kiünönsége megjelent, elsőnek dr Gerendey György üdvözölte szép szavakban a világbajnokot a Magyar Olimpiai Bizottság nevében, mire Pogány Géza százados, a MOB céllovászakosztályának elnöke intézett hozzá határos beszédet. A közönség lelkes éljenzése közben adta át a MOB céllovászakosztályának hatalmas babérokoszoruját. Ezután a BEAK elnöksége nevében dr Karatiáth üdvözölte a világbajnokot. Ifjabb Prokopp Sándor világbajnok ismert szerény modorával meghatóttan köszönte meg a lelkes fogadtatást.

* **Eltűnt fia.** Szabó Miklós 8 éves fiúgyermek atyjának Szabó Sándornak Gyöngytyuk-utca 4. szám alatt levő lakásáról a hó 18-án eltűnt s azóta nem tért vissza. Személyleírása: termete alacsony, köpcös, arca kerek, haja szőke, szemöldöke szőke, szeme kék, orra szája rendes. Eltűnésekor kék öltönyt és szalma kalapot viselt. Rendőrség keresi.

* **Magyar ember, német egyetem rektora.** A freiburgi katolikus egyetem tanári karából delegált rektorválasztók a jövő iskolai tanévre az egyetem rektorává Michel Leo dominikánus lelkészt választották meg. Az új rektor magyar származású. Szombathelyen született 1854. október 24-ikén. Belépett a dominikánus rendbe. Theológiai és filozófiai kiképzését Grácban nyerte. 1891-ben a freiburgi egyetem meghívta tanárának. Az erkölcsbölcselet és az újabbkori filozófia történetének tanszékét töltötte be. Az 1897-ben Freiburgban tartott nemzetközi katolikus tudományos kongresszus körül nagy érdemei voltak.

* **Felrobbant esőpórák.** Turkevéről borzalmas katasztrófa hírének közlése, amely tegnap délután fél hatkor történt. Tóth István kovácsmesternek van egy magánjáró gőzcsepítőgépe, amelyet tegnap befűtött és elindított, hogy dolgozni menjen vele. A gép egyes emelkettebb helyeken alig tudott haladni s így óriási gözmenyiségre volt szűkség, hogy haladjon. Ez az erő kifejtés okozta a szerencsétlenséget. A rozoga gép ugyanis nem bírta ki a nagy göznyomást és egyszer csak óriási dörömléssel felrobbant. Olyan volt a robbanás ereje, mintha ágyúcsapások volnának. A robbanás ereje a gépet mintegy 30 méter magasra dobta föl s azután lecsúszott egy nyárfára, azt letörte. Szeretrepülő darabjai kerítéseket, házfalakat döntöttek le s az egyik égő vasdarab meggyújtott egy házat is, de eloltották. A robbanás ereje Tóth Istvánt a magasba dobta, ahonnan összeesett testtel zuhant le és nemsokára meghalt. Czimkó Lajos gépészsegéd a tűzben összeesett és bal karját tizenöt méternyire találták meg a robbanás színhelyéről. A robbanásnak ezenkívül tíz súlyos és több könnyebb sebesültje van. A gép elindulását ugyanis több gyermek nézte. Ezek közül tízet súlyosan megsebesítettek a szétrepülő vasdarabok.

* **A Hableány megrendszabályozása.** A külváros hírhedt korcsmájáról a Hableányról sok szó esett a lapokban. Nagy, véres verekedések tétek ismertté a korcsma nevét, ahol a pincérlányok sarcolták a dubaj korcsmai közönséget. A főkapitány most végre megelégelte a türelmetlen állapotokat és külön intézkedéssel rendszabályozta meg a külváros híres korcsmáját. Elrendelte ugyanis, hogy a Hableányban pincérlányokat alkalmazni nem szabad. Így azután csendes lesz a Hableány kávéháza.

* **Csendőlet a szalontai piacon.** Nagy zűrzavart okozott tegnap egy cigány pár Nagyszalonta piacán. Pissra János és felesége alaposan bepáholkáltak egyik piactéri italmérésben. Azután letelepedtek a piacon, ahol csakhamar hangos veszekedést csaptak. Szó szót követett, végül is a házastársak hajba kaptak, pofozni, ütöni, verni kezdték egymást. A részeg férj közben annyira feldühösödött, hogy kirántotta bicikliját és azzal támadt a feleségre, akit több helyen megsebesített. Az összegyűlt járőrök vétekelték véget azután a veszekedésnek.

* **Eléggett termés.** Tegnap éjjel hatalmas lángok világították meg Hosszupályi község egyszerű fehér házikóit, Kosgyán Ferenc hosszupályi gardánál tűz ütött ki és elpusztult a leartott idej termésének nagy része. Mire az alvó falubeliek a féltre vert harang fellármázták, hatalmas lángokban égett három szalmakazal, meggyuladt a széri és 9 szekér buza lett a tűz martaléka. Lehetetlen volt valamit is megmenteni; szerencsére a tűz tovaterjedését meg tudták akadályozni. Ugy látszik, hogy valaki bosszúból gyújtogatott Kosgyán Ferenc portáján. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított.

* **Apró lopások.** Csak Vince bortiu jelentést tett a rendőrségen, hogy e hó 18-án éjjel 10—11 óra között a Nemzeti szálloda éttermében elhelyezett régi fajta, lehajló kormány kerékpárját ismeretlen tettes ellopta. — Szemes Sándor villanyszerelő vállalkozó bejelentette, hogy éjjeli szekrénye fiókjában elhelyezett 6 lövetű buldog rendszerű 7 milliméteres revolverét ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség keresi a tetteseket.

* **Gózon női parókája.** Tegnap este a szinkörben a Lengyel menyecskét adták, természetesen nyári közönség előtt. Mig bent Sik Rezső ugyancsak törölgette homlokát a hőségben, addig kint Gózon fehér glassé keztyűben vigan füttyörészte a Kis grófból:

... Az éj ...

Mintha csak a Rákóczi úton korzózna, sétál le s fel a hűvös fák alatt. Egyszerre egy kis inas gyerek kerül elébe. Gózon dühösen rival a fiura:

— Hát Barabás ur miért nem hoztál nekem női parókát?

— Női parókát. Hiszen nincs felírva. Felel szepegye az inas.

— Igen, nincs felírva. Hát láttál te már ilyen frizurával asszonyt. Es ekkor a saját fejére mutatott, mely legkevésbé sem volt női fejnek mondható.

— Tetszik tudni mit? Bekötjük egy kendővel a Gózon ur fejét.

— Bekötik. Igen. En nem bánom, csak a direktor ne bánja. Megyek a direktortól megkérdezni.

A direktor a szinkör előterén áldogált, Etsyvel és éppen abban gyönyörködött, hogy a beérkezett villamos nem üresen jött, mikor megszólal Gózon.

— Jó estét kívánok

— Ni Gózon fehér keztyűben. Miért jár maga fehér keztyűben?

— Sár van tetszik tudni. Ezzel a direktorhoz fordul. Azt hittük a paróka ügyét hozza fel Dehogy.

— Direktor ur. Muszáj nekem csizmát huzni a második felvonásban.

— Mi vagy te abban?

— Egy gazdász, de ilyen melegben még a gazdászok is szandálban járnak.

— Jól van, ne huzz csizmát.

Ezzel Gózon sarkon fordult és ott hagyta a direktort.

— No és a paróka?

— A paróka? A csizmát elengedte a direktor, én meg elengedem a parókát.

Ott hagyta Gózon, mert még tőlünk meg az előadás elengedését kérte volna, ami pedig tegnap sok tapsot hozott neki csizma és paróka nélkül is.

* **Kedvezményes rendelés szegényebb sorsu fogbetegek részére.** A helybeli fogorvosok többsége a szegényebb társadalmi részére is lehetővé kívánja tenni azt, hogy a fogorvoslás körébe vágó összes gyógy módokat igénybe vehessék, miért is folyó hó 22-étől kezdve *Barta Dezső, Déri Ferenc, Halász Andor, Kovács Gyula és Spitzer Márton* dr fogorvosok az e célra kijelölt napokon és órában nagyon mérsékelt díjtételek mellett rendelkeznek a szegényebb sorsuak számára. A kedvezményes díjtételek a következők: 1. Foghúzás 1 kor. 2. Gyökkezelés (idegölés) 2 kor. 3. Tömés 2 kor. 4. Tályogmetszés 1 korona. 5. Fogtisztítás 1 kor. 6. Receptírás 1 korona. 7. Érzéstelenítés 1 kor. 8. Csapfog 5 korona. Műfog darabonként 3 kor. A kijelölt rendelési órákon jelentkező betegek válogatás nélkül kezeltek és csakis a fenti díjszabás alapján. A nagyváradi orvosszövetség választmánya a fogorvosok ezen humanus vállalkozását a legnagyobb helyesléssel vette tudomásul.

* **Előleges jelentés! Korszó Csabáé.** Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a közkezdett **Körösparti Korszó** kávéházunkban sikerült egy elsőrangú erőkből álló fővárosi magyar kabaré társulatot szerződetni, amely e hét folyamán kezdi meg az előadásokat.

x **Egy szerény igényű képezdész polgáristákat előkészít vagy irodai munkát elvállal. Cím a kiadóban.**

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabbban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-féle szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köztes tudomásulag kiválóak.

MULATSÁG.

Anna bál a Félixfürdőben. A Félix-fürdőben ma lezajló és előreláthatóan fényes sikerű Anna-bál a kalmából reá kell mutatnunk azokra a sajnálatos állapotokra, a melyek a hazai fürdőink legjobbját jellemzik és a melyek a fürdőző közönségünket ugyiszólván kiűldözik a külföldi fürdőbe. Ezek különösen a méreg drágaság, a figyelmetlen közönségszolgálat, mintha nem volna más célja a fürdőnek, mint alapos megkoppasztás után a fürdő vendéget örökre elűzni és újabb balekre várni, a mi végeredményben az összes hazai fürdőnek kiszámíthatatlan károkat okoz.

Nem lehet azonban ezen gyakran jogosult panaszokat általánosítani. Mint örvendetes kivételre rámutatunk a közelünkben levő valószínűleg kis világfürdővé fejlődött Félix fürdőre, a mely ugy kellemes szépség, mint látogatottsága folytán az első hazai fürdőink közé küzdötte fel magát, a mi azonban nemcsak gyönyörű fekvése és évszázadok óta páratlan gyógyhatása hőforrásainak köszönhető, hanem különösképpen annak a páratlan buzgalomnak, a melyet a fürdőbérlet egy valódi self made man, a fürdőt vezet. A ki dacára annak, hogy a fürdőben minden szoba el van foglalva, minden vendég iránt a legnagyobb gondossággal és figyelemességgel viselkedik. A fürdőben való tartózkodást minden rendelkezésre álló eszközzel valóban kellemessé is teszi és ennek köszönheti, hogy a fürdőnek az ország minden részében olyan hatalmas közönsége

van, hogy a fürdőtelep 500 szobájával a minden évben visszatérő vendégeket befogadni alig képes, úgy hogy a fürdőtulajdonos Premontréi rend főnöke indítva érezte magát úgy a fürdők, mint a szállodák nagyarányú kibővítése iránt a kellő előmunkákat megkezdeni.

A fürdőbérlet, ezen most vázolt körültekintő figyelmességének köszönhető az a nagyszabásúnak mutakozó Anna bál, mely ma este fog a Félix fürdőben megtartatni, a mely alkalomra úgy Bihar, mint a szomszédos vármegyék számos előkelő családja érkezett.

Ertesülésünk szerint Nagyváradról olyan tömegesen vesznek részt az Anna bálon, hogy a vendégeknek reggeli 2 órakor való hazaszállítására külön vonatot rendeltek, úgy hogy az Anna bál sikere biztosítottnak mondható.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Csókszenatórium.
Vasárnap d. u.: Leányvásár. Este: Mayerék (előszór.)

Lónyay Pirozka vendégszereplése.
Lónyay Pirozka, az országosan ismert jeles subrette, ma szombaton lép fel a nagyvárad színházban a «Tavaszi» Anna szobalány szerepében. Lónyay vendégfellépte egyszersmind bemutatkozás is, amennyiben Lónyay Pirozka szerződés céljából lép fel. A vendégszereplés iránt a közönség legszélesebb rétegeiben megleget érdeklődés nyívánul.

TÁVIRATOK.

Honvédség Fiumében.

Fiume, jul. 19.

(Saját tudósítónktól.) A honvédelmi miniszter ma tudatta Fiume város közönségével, hogy Fiume önálló honvéd zászlóalját kap. Az új zászlóalj egyelőre 2 századból fog állani.

Vonatösszeütközés.

Budapest, július 19.

A ma éjjel Ajnácskőről elindult személyszállító tehervonat az állomás közelében összeütközött egy tehervonattal. A karambol következtében több kocsi összetört, egy ötéves gyermek azonnal meghalt, három utas és négy vasúti alkalmazott könnyebb sérüléseket szenvedtek. Minthogy az összeütközés következtében a sinek is megrongálódtak, a személyszállítás a pályatest helyreállításáig átállással történik.

Miskolc, július 19.

(Saját tud.) Legújabb telefonjeleutés szerint a vasúti szerencsétlenség áldozatait külön vonattal szállították be Miskolcra. A szerencsétlenség színhelyére az üzletvezető és egy főfelügyelő utaztak ki.

Elzárják a Dardanellákat.

Konstantinápoly, jul. 19.

(Saját tud.) Éjfél után 8 olasz torpedó közelgett a Dardanellák felé és bombázni kezdte a part erődöket. A törökök viszonozták a bombázást. A törökök egy olasz torpedót elsüllyesztettek, többet megsértettek. A bombázás ntán

minisztertanács volt, melyen elhatározták, hogy a Dardanellákat ismét el fogják zárni.

NYILTTÉR.

Érdeklődők

szíves tudomására, hogy hazaérkeztem. Fogműtermemet felszereltem a legkitűnőbbnek bizonyult anyagokkal és minden igyekezettel azon leszek, hogy megfizető bizalmukra továbbra is érdemes legyek.

Nagyvárad, 1912. július hó 16.

özv. dr Deákné H. Zsuzsa

«A fog egészségiana» szerzője.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapest

A gabonapiacán tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a fuza határidő árfoiyama 5 fillérel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.59
Októberi buza	— — —	11.27
Októberi rozs	— — —	9.33
Októberi zab	— — —	9.24
Aug. tengeri	— — —	8.82
Szept. tengeri	— — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.55

Nagyváradon.

O árukban kevés üzlet fordul elő. A mal-mok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új áruban viszont az eladók tartózkodók. Az árfoiyamok többékevésbé javultak.

Árak:

Buza	— — —	11.38—11.38
Rozs	— — —	9.30—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	7.60—7.61

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Egy amerikai rendszerű, orgonahangu

HARMONIUM

keveset használt, igen olcsón eladó. Bővebbet WÄGNER a „Hangszer Király”-nál országsszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában, Budapest, József-körut 15. (Gyorsjavító műhely.)

Hangszerekről fényképes árjegyzéket ingyen küld. Kézi harmóniumokban óriási raktár. Ne vásároljunk részletre!!

„Országos orvos-szövetség” nagyváradí flókja.

Hirdetés.

Szegényebb sorsu fogbetegek részére kedvezményes díjtételek mellett a következő időben történik rendelés:

Bartha Dezső dr kedd és csütörtök 8—9.
Döri Ferenc dr szerda és szombat d. u. 5—6.
Malász Andor dr hétköznapokon d. u. 5—6.
Kovács Gyula dr később meghatározandó időben.
Spitzer Márton dr szerda és szombat d. u. 5—6.

Nagyváradí kereskedelmi és iparkamara.

2918—1912. szám.

Értesítés.

Békésvármegye gyomai főszolgabirája, mint a járási utibizottság elnöke az enröd mezöturi vicinális közut szakaszán a Hármaskörös folyón építendő hid mederpillér építési munkálatokra vasbetétes betonszerkezeti és hidpályaburkolati stb. munkálatok biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1912. augusztus hó 19.

A pályázatra vonatkozó összes műveletek, szerződés minták és részletes versenyfeltételek a gyomai j. főszolgabirájánál megtekinthetők.
Nagyvárad, 1912. július hó 15.

A nagyváradí kereskedelmi és iparkamara:
Dr. Moskovits József. Dr. Sarkadi Lajos.

 **A Félix-fürdőben
ma, szombaton este
Anna-bál.**

Belépti-díj nincs!

Tüzijáték, tombola, táncz!

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	8 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	8 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	8 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	8 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó- és házakra és földbirtokokra.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héten egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, rézkerekekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.
Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

A BIHARMEGYEI GAZDÁK ÁRU- ÉS HITELINTÉZETE RÉSZV.-TÁRSASÁG sertéshizlaldájában

az összes f. évi trágya eladó. Értekezhetni a részvénytársaság irodájában Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minion nagyszabaz.

Főszerező telefonja 55. sz.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a **Teszler Simon posztó kereskedőt** kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított áron kiárusítom.** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveget. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02.40
„ „ „ „ jobb minőség. div. 3 mtr.	K 06.60
„ „ „ „ finomabb „ „ 3 „	K 12.—
„ „ „ „ angol divat . . . . . 3 „	K 19.—
„ „ „ „ legfinomabb „ . . . . . 3 „	K 28.—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb áron, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4.50
„ „ finomabb „	K 5.50
„ „ egész finomabb „	K 7.—
fekete szalonhoz legfin. „	K 8.—

Mint hogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megfizetni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizű uszoda.
Elsőrendű magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendű kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN

bérlő.